

den hele værnepligtige Stof paa Bornholm vil kunne løbe op til henved et Par tusind Mand. Men dette være nu som det vil, saa forekommer det mig under alle Omstændigheder klart, at det Tidspunkt bør være kommet, da man for Alvor tager fat paa en forandret Ordning af den bornholmske Væbning. Hvorledes Reorganisationen skulde være, derom skal jeg ikke paa dette Sted udtale nogen Mening, thi jeg troer, som sagt, at dette Spørgsmaal henhører væsentligst under Rigsraadets og Krigsministeriets Afgjørelse; kun dette skal jeg sige, at man fra forskjellige Sider synes at være enig om, at medens det unge værnepligtige Mandskab paa Bornholm burde tage Tjeneste i Hæren under lige Vilkaar med de Andre, saa skulde der af det ældre Mandskab dannes en bornholmsk Militz, der havde den samme Forpligtelse til lokalt Forsvar, men til Gjengæld ogsaa den samme Berettigelse med Hensyn til fritagelse for Tjeneste i Forstærkningen, som Borgervæbningen i Kjøbenhavn og adskillige faste Pladser har. At der nu snarest muligt bliver gjort Noget i denne Retning, vilde vist være særdeles ønskeligt. Der findes paa Bornholm en lige saa levende Følelse for vort Fædreland, som paa noget andet Sted i hele Landet; der er lige saamegen Patriotisme, lige saamegen Begeistring og lige saamegen Nedebonhed til at gjøre Opoffrelser paa denne D, som der er noget andet Sted. Det er mig bekjendt, at Adskillige fra Bornholm frivillig have meldt sig til Tjeneste i Hæren. Dersom det nu ikke skulde være muligt strax at inddrage den bornholmske unge Befolkning under den almindelige Værnepligt, saa kunde det dog være, at der fra Regjeringens Side kunde skee Noget for at imødekomme og lette den Tilbøjelighed, som Bornholmerne have til lige med Andre at deeltage i Landets Forsvar. Jeg tænker mig en Henvendelse til Bornholmerne, der kunde opmuntre det unge Mandskab, der allerede har sat sig i nogen Bevægelse paa Den, til frivilligt at melde sig under Fanerne og til derved at vise, at der virkelig findes noget Dnsse om at deeltage i Forsvaret for Landet. Jeg troer ingenlunde, at en saadan Henvendelse fra Regjeringen vilde møde Ligegyldighed eller savne tilstrækkelig Smøbekommen fra Bornholmernes

Side, tværtimod mener jeg, at man kunde vente, at ikke Faa vilde efterkomme den, og at derved saaledes det første Skridt vilde være gjort til at inddrage bornholmsk Mandskab under den almindelige Værnepligt. Det Spørgsmaal, som jeg her skal tillade mig at rette til den høitagtede Justitsminister, er dog imidlertid væsentlig af en formel Karakter. Det gaaer nemlig ud paa, om en Fortolkning af Værnepligtsloven af 2den Marts 1861 § 8, som jeg nu skal tillade mig at anføre, anerkjendes af Regjeringen som den rigtige og som den, der vil blive lagt til Grund ved dette Spørgsmaals Behandling. Ved Værnepligtsloven af 2den Marts 1861 er det nemlig, saaledes som jeg forstaaer denne Lov, bestemt, at det gamle bornholmske Privilegium er fuldstændigt bortfaldet for hele det befarne Mandskab. Medens tidligere det bornholmske søværnepligtige Mandskab var fritaget for at tjene paa Flaaden, undtagen forsaavidt Nogen vilde bestjæstige sig med Søværning og altsaa var nødt til i den Anledning at melde sig til Optagelse paa de befalede Vister, saa er det nu fastsat for Bornholm, at det befarne Mandskab udenvidere tages under Udskrivning der ligesom paa ethvert andet Sted i Landet; men med Hensyn til det ikke befarne altsaa landværnepligtige Mandskab er det bestemt, at det opfylder sin Værnepligt ved at indtræde under Dens eget Væbningsvæsen efter de for samme til enhver Tid af vedkommende Lovgivningsmagt givne Bestemmelser. Jeg forstaaer altsaa denne Paragraf saaledes, at naar vedkommende Lovgivningsmagt, som efter min Opfattelse væsentligst maatte være Krigsministeriet og Rigsraadet, bestemte en anden Ordning af den bornholmske Væbning, saa behøvedes der ikke noget videre Skridt fra Rigsdagens Side for at sanktionere denne Foranstaltning, men Værnepligtsloven indeholder i sin § 8 allerede den i saa Henseende fornødne Bemyndigelse. Dersom denne Opfattelse er rigtig, troer jeg ikke det vil have saa stor Vanstuelighed, i en temmelig nær Fremtid at faae den bornholmske Væbning i alt Fald saaledes forandret, at den ikke heelt vilde være udelukket fra Deeltagelse i det, der paa eengang kan siges at være en Pligt og en Ret for Landets Befolkning, nemlig Deeltagelsen i det fælles Forsvar. Det er